

FONTÁNA PREMIEN / DISASTER FOUNTAIN

UMELCI: NOMEDA & GEDIMINAS URBONAS

Miesto: Bunky na Looke, Trenčín

Dátum: 19. - 20. august 2026, o 18:30

Koncept: Nomeda & Gediminas Urbonas (Litva/USA)

Spolupráca na dizajne: Dimitrios Moutafidis (Grécko)

Spolupracujúci hasiči: Dobrovoľný hasičský zbor Opatovce

Spolupráca na diele: Simonas Šidlauskas (Litva)

Kurátorka: Lýdia Pribišová

Projektová manažérka: Veronika Juricová

Producent: Trenčín 2026 – Európske hlavné mesto kultúry

TRENČÍN
2026
Európske hlavné mesto kultúry

V rámci kurátorského programu Aqua Vitae, ktorý pre projekt Trenčín – Európske hlavné mesto kultúry 2026 pripravila kurátorka Lýdia Pribišová, vytvorila umelecká dvojica Nomeda a Gediminas Urbonas participatívnu inštaláciu Fontána premien / Disaster Fountain, ktorá premieňa hasičskú techniku na fontánu reagujúcu na klimatické zmeny a pracuje s dvoma prírodnými živlami – vodou a ohňom.

Projekt reaguje na čoraz častejšie obdobia extrémnych horúčav a pristupuje k vode ako k aktívnemu médiu starostlivosti o mesto. Vodu chápe ako spoločný zdroj prepájajúci verejnú infraštruktúru, krajinu a komunitu, pričom zdôrazňuje jej význam v kontexte klimatických zmien.

Dielo vzniklo v spolupráci s Dobrovoľným hasičským zborom Opatovce, ktorého vybavenie, technické know-how a pracovné postupy sa stali neoddeliteľnou súčasťou projektu. Hasičské hadice, prúdnice, ohňovzdorné textílie a konštrukčné prvky sa premieňajú na hydraulické prostredie navrhnuté tak, aby ochladzovalo verejný priestor a zároveň vytváralo spoločný participatívny zážitok.

Inštaláciu tvorí šesť sochárskych objektov prepojených hasičskými hadicami. V neaktívnom stave fungujú ako autonómne sochy vo verejnom priestore, po napojení na vodu sa však premieňajú na živý systém. Prúdica voda uvádza fontánu do pohybu, vytvára akustické rezonancie, osviežujúcu vodnú hmlu a neustále sa meniace vodné formácie. Návštevníci sa môžu ochladiť alebo priamo vstúpiť do interakcie s prúdiacou vodou a stať sa aktívnymi účastníkmi jedinečnej performance, v ktorej sa prepája umenie, technológia a verejná participácia.

Sochárske formy čerpajú inšpiráciu z tajomného Voynichovho rukopisu z 15. storočia. Jeho záhadné ilustrácie rastlín, hydraulických systémov, kúpeľov a neznámych rituálov odolávajú interpretácii už celé stáročia. Umelci túto obraznosť pretvárajú do súčasného participatívneho prostredia, v ktorom sa voda stáva médiom pohybu, energie a kolektívneho stretnutia.

Prítomnosť ohňa zostáva v diele latentná a prejavuje sa prostredníctvom vedomostí a technológií hasičov, ktorí sa podieľali na jeho vzniku. Ich odborné znalosti tlakových systémov, hydrauliky a bezpečnostných postupov ukotvujú poetickú transformáciu infraštruktúry v praktickej skúsenosti a vytvárajú jemný dialóg medzi vodou a ohňom, kontrolou a spontánnosťou, ochranou a hrou.

Nomeda a Gediminas Urbonas sú umelecká dvojica pochádzajúca z Litvy, ktorá pôsobí medzinárodne na pomedzí umeleckej praxe, výskumu a vzdelávania. Založili platformu Urbonas Studio, interdisciplinárne prostredie spájajúce umelcov, vedcov, dizajnérov a miestne komunity pri tvorbe projektov zameraných na verejný priestor, ekológiu a občiansku predstavivosť. Ich tvorba prepája kolaboratívny výskum s umeleckým experimentovaním naprieč disciplínami.

Ich projekty boli predstavené na významných medzinárodných výstavách vrátane Bienále v Benátkach, documenta, Bienále v São Paule a Bienále v Gwangju. Gediminas Urbonas pôsobí ako profesor programu Art, Culture and Technology na Massachusettskom technologickom inštitúte (MIT), zatiaľ čo Nomeda Urbonas je na MIT výskumnou spolupracovníčkou (Research Affiliate).

Fontána premien / Disaster Fountain je súčasťou programu Aqua Vitae, ktorý kurátorsky pripravila Lýdia Pribišová. Program otvára dialóg o vode a rieke Váh prostredníctvom interdisciplinárnych, site-specific, participatívnych a diskurzívnych umeleckých projektov. Prepája umenie s prírodným prostredím, prináša nové pohľady na zodpovedné hospodárenie s vodou a iniciuje verejnú diskusiu o budúcnosti riek a sladkovodných ekosystémov v regióne.

FONTĀNA PREMIEN / DISASTER FOUNTAIN

NOMEDA & GEDIMINAS URBONAS

Venue: Bunky at Looka, Trenčín

Dates: 19. - 20. August 2026, at 18:30 p.m.

Concept: Nomeda & Gediminas Urbonas (Lithuania / USA)

Design collaboration: Dimitrios Moutafidis (Greece)

Collaborating firefighters: Volunteer Firefighters Community of Opatovce

Art piece collaboration: Simonas Šidlauskas (Lithuania)

Curator: Lýdia Pribišová

Project Manager: Veronika Juricová

Producer: Trenčín 2026 European Capital of Culture

As part of curator Lýdia Pribišová's Aqua Vitae curatorial programme for Trenčín, European Capital of Culture 2026, artist duo Nomeda and Gediminas Urbonas created Disaster Fountain, a participatory installation that transforms firefighting equipment into a climate responsive fountain engaging with the two fundamental elements of water and fire.

The project responds to increasingly frequent periods of extreme heat and approaches water as an active medium of care for the city. It mobilises water as a shared resource that connects public infrastructure, landscape and community while highlighting its significance in the context of climate change.

The work was developed in collaboration with the volunteer firefighters of Opatovce, whose equipment, technical know-how and working practices became an integral part of the project. Fire hoses, nozzles, fire resistant textiles and structural elements are transformed into a hydraulic environment designed to cool public space while creating a shared participatory experience.

The installation consists of six sculptural objects connected by fire hoses. In their inactive state they function as autonomous sculptures in the public space, but once connected to water they transform into a living system. Flowing water sets the fountain in motion, generating acoustic resonances, cooling mist and ever-changing fluid formations. Visitors can cool off or engage directly with the flowing water, becoming active participants in a unique performance where art, technology and public interaction converge.

The sculptural forms draw inspiration from the mysterious fifteenth century Voynich Manuscript. Its enigmatic illustrations of plants, hydraulic systems, baths and unknown rituals have resisted interpretation for centuries. The artists translate this imagery into a contemporary participatory environment in which water becomes a medium of movement, energy and collective encounter.

The presence of fire remains latent throughout the work, embodied in the knowledge and technologies of the firefighters who contributed to its development. Their expertise in pressure systems, hydraulics and safety protocols grounds the poetic transformation of infrastructure in practical experience, creating a subtle dialogue between water and fire, control and spontaneity, protection and play.

Nomeda and Gediminas Urbonas are a Lithuania-born artist duo working internationally at the intersection of artistic practice, research and education. They founded Urbonas Studio, an interdisciplinary platform that brings together artists, scientists, designers and local communities to develop projects exploring public space, ecology and civic imagination. Their work combines collaborative research with artistic experimentation across disciplines.

Their projects have been presented at major international exhibitions including the Venice Biennale, documenta, the São Paulo Biennial and the Gwangju Biennale. Gediminas Urbonas is Professor in the Art, Culture and Technology Program at the Massachusetts Institute of Technology (MIT), while Nomeda Urbonas is a Research Affiliate at MIT.

Disaster Fountain is part of the Aqua Vitae programme, curated by Lýdia Pribišová, which opens a dialogue on water and the River Váh through interdisciplinary, site specific, participatory and discursive artistic projects. The programme connects art with the natural environment, offering new perspectives on water stewardship while fostering public discussion about the future of rivers and freshwater ecosystems in the region.

